

Slaaplaatstelling



Nieuwsbrief januari 2018

Veel vogelsoorten overnachten op gemeenschappelijke slaapplaatsen. Daar concentreren zich vogels uit een straal van soms tientallen kilometers. Vanaf de winter 2009/10 worden landelijke slaaplaatstellingen georganiseerd van geselecteerde soorten. De tellingen richten zich vooral op Natura 2000-gebieden met een beschermde slaapplaatsfunctie, maar worden daarbuiten nadrukkelijk gestimuleerd. Daarnaast zijn er elk jaar landelijke simultaantellingen van wisselende soorten. Doel: Aantallen en verspreiding vastleggen van op gemeenschappelijke slaapplaatsen overnachtende vogels. Het Meetnet Slaapplaatsen maakt deel uit van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM).

Ganzen & zwanen 20 januari (13-28 jan)

Beste slaaplaatsteller,

Allereerst wens ik je een bevlogen en gelukkig 2018 toe! We hebben recent de telling van Grote en Kleine Zilverreiger gehad en daarvan zie je hier de eerste resultaten. Ook kijken we vooruit naar de volgende telling van de ganzen en zwanen aan de hand van de resultaten in november. Dit wordt een belangrijke telling omdat doorgaans in januari de hoogste aantallen arctische ganzen en zwanen in ons land verblijven. Daarnaast zien we graag dat een aantal gebieden die recent niet of nauwelijks zijn onderzocht geteld worden.

Aalscholver, Grote en Kleine Zilverreiger

In de tweede helft van december was er de tweede telling van deze beide reigers maar op diverse slaapplaatsen wordt dan ook de Aalscholver meegenomen. Na de topaantallen van de Grote Zilverreiger in oktober was het spannend wat december opleverde. Van Aalscholver, Grote en Kleine Zilverreiger zijn resp. ruim 150, bijna 200 en 15 slaapplaatsen doorgegeven. Dit resulteert in 11.830 Aalscholvers, 4115 Grote en 124 Kleine Zilverreiger. In oktober zijn van deze soorten resp. 20.403, 7.316 en 193 ex. doorgegeven. De deelname in december is doorgaans wat lager waardoor het zinvol is om alleen de slaapplaatsen te vergelijken die in beide maanden zijn geteld. We zien dan dat het aantal Aalscholvers vergelijkbaar is met de telling in oktober. De hoogste aantallen zijn in december geteld bij Woudagemaal Lemmer 2450, Steile Bank 1500 en Quackjeswater 711. De watervogeltelling in december (voorlopig aantal) vergeleken met oktober viel ruim een kwart lager uit.

Tabel 1. Aantal slaapplaatsen en totaal aantal in oktober en december 2017 en slaapplaatsen beide geteld.

locaties totaal	2017		2018		beide geteld	
	okt	dec	okt	dec	okt	dec
Aalscholver	274	20403	11831	102	8317	8386
Grote Zilverreiger	319	7316	4115	141	4700	3272
Kleine Zilverreiger	26	193	124	7	93	69

Het aantal Grote Zilverreiger viel ruim 30% lager uit bij de slaaplaatstelling en bij de watervogeltelling was het aantal bijna 25% lager. Het lijkt er op dat begin december tijdens de sneeuw een deel is weggetrokken. Opvallende veranderingen waren Havikerwaard 234 naar 32, Noordberg, Renkum 211-37, Den Ham 303-60 en Onlanden 187-63. Opvallende toenames waren er minder, maar in het oog springend Lutjebroeker Weel (NH) 12 naar 168; naast deze zijn hoge aantallen gemeld in Geapolder-Graverij 234 (Fr, oktober geen telling), Lauwersmeer, Kollumerwaard 212, Meerkerk 120 en Reeuwijkse Plassen 105. Een opvallende melding zagen we op Twitter van Hans van Heiningen over vier dode Grote Zilverreigers gevonden onder de slaapplaats Herwijnsense Eendekooi daags na de storm van 3 januari. Hans vermoedt dat de storm de oorzaak is <https://twitter.com/boswachterHans/status/948840581148692480> Zijn er slaaplaatstellers die ook zoiets hebben gezien? Het aantal Kleine Zilverreigers was een kwart minder en de hoogste aantallen werden gevonden in het Krekengebied Ouwkerk 26 en St Maartensdijk, Pluimpot 21 (beide ZL).

Ganzen en zwanen

Tijdens de telling in november zagen we vooral van de Kolgans lagere aantallen in vergelijking met november 2016. Opvallende aantallen zijn gezien in De Wieden 22.200, Kleigat Olburgen 11.900, Steile Bank 10.000 en Bijland 9.500. Opvallend is dat het aantal Toendrarietganzen juist hoger was. Maar die zaten vooral in enkele gebieden Drenthe en aangrenzende deel van Overijssel met Bargerveen 56.000, Fochtelooverveen 20.568, Dwingelderveld 11.000, De Krim 6.500 en Engbertsdijkvenen 5.265. Dit zijn allemaal voorkeursgebieden van de soort maar als er vorst is dan vriezen deze gebieden snel dicht en dan wijken ze vaak uit naar zandgaten in de omgeving. Slechts 336 slapende Kleine Zwanen zijn er geteld. In november zaten er nog veel ten oosten van ons land. Lauwersmeer 128 en Vloeiervelden De Krim 110 hadden een aanzienlijk aandeel van het totaal. Bijna 875 Knobbelswanen zijn er doorgegeven. Concentraties zijn gezien in De Wieden 205, Eem- & Gooimeer 200, Makkumer Noordwaard 120 en Mokkebank (Fr) 100. Vanaf komend weekend kunnen we weer op pad voor het tellen van de slaappleatsen van ganzen en zwanen. De aantallen zijn ongetwijfeld hoger dan in november.

Tabel 1. Slaappleatsen ganzen in november 2016 en 2017.

november	1 of 2 keer geteld			beide keren geteld		
	locaties	2016	2017	locaties	2016	2017
locaties totaal		133	134		68	68
Soort	locaties	2016	2017	locaties	2016	2017
Toendrarietgans	130	79784	113601	42	70512	107615
Kolgans	178	248418	178971	61	144452	117629
Grauwe Gans	178	50050	52335	57	29595	35283
Grote Canadese Gans	28	1160	1063	3	26	137
Brandgans	147	162484	123423	40	25361	25651
Rotgans	77	556	953	16	0	0
Nijlgans	57	763	2060	16	551	1766

Slaaplaatsstellers ganzen en zwanen gevraagd in een aantal gebieden

Tussen **13-28 januari** staat de tellingen van ganzen & zwanen op het programma. De volgende N2000-gebieden staan daarbij in de speciale belangstelling voor de ganzen & zwanen omdat we geen goed en volledig beeld hebben:

In het noorden van het land zijn dat de **Waddensee, Oudegaasterbrekken, Fluessen en omgeving en IJsselmeer**. In het midden van het land zijn dat **Ketelmeer & Vossemeer, Veluwerandmeren en Rijntakken**. In het westen gaat het om het **Ilperveld, Varkensland, Oostzanerveld & Twiske en de Oostelijke Vechtplassen**. In de Delta zoeken we tellers voor **Haringvliet, Voordelta, Krammer-Volkerak, Oosterschelde, Veerse Meer en Zoommeer**. Ben je actief in deze gebieden of ken je een (voormalige) slaappleats die niet wordt geteld meld je dan aan en kijk op Vacante gebieden pagina <http://portal.sovon.nl/portal/vacant/deel/2> of informeer bij coördinator of een slaappleats ook geteld wordt. Elke hoofdteller kan ook andere tellers rechten geven om voor die slaappleats data door te geven.

Coördinatie

Wil je weten wie welke slaappleats telt bij jou in de buurt of stel je andere slaappleatsvragen aan Jan.schoppers@sovon.nl Voor Friesland, Groningen, Drenthe en Wadden Sjouke.Scholten@sovon.nl (024 7 410 410). Veel plezier in het veld en laat ons weten wat je boeit!

Jan Schoppers